

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI HUZURIDAGI
PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING
MALAKASINI OSHIRISH MINTAQAVIY MARKAZI

“TASDIQLAYMAN”

Buxoro davlat universiteti huzuridagi
pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va
ularning malakasini oshirish mintaqaviy
markazi direktori

B.R.Adizov

“ 06 ” 02 2026 yil

TA’LIMDAGI ISLOHOTLAR VA SOHAGA DOIR
ME’YORIY-HUQUQIY HUJJATLAR

MODULNING
ISHCHI O‘QUV DASTURI

Malaka oshirish kursi yo‘nalishi:

Barcha yo‘nalishlar

Tinglovchilar kontingenti:

Akademik litseyning o‘qituvchilari

BUXORO – 2026

Modulning ishchi dasturi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan 2025-yil 30-dekabrda tasdiqlangan Akademik litseylarning barcha yo'nalish o'qituvchilarini qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi namunaviy o'quv reja va dasturlariga muvofiq ishlab chiqilgan.

Ishchi o'quv dasturi Buxoro davlat universiteti Kengashining 2026-yil 4-fevraldagi 6– sonli yig'ilish qarori bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchi: **Radjabova S.F.** – Malaka oshirish kursi o'qituvchisi

Taqrizchi: **Shoyev I.X.** – Buxoro davlat universiteti “Ijtimoiy-siyosiy fanlar” kafedراس dotsenti, t.f.f.d. (PhD)

Xorijiy ekspert: **Dr. Punit Gaur, PhD**, Sapru House, Barakhamba Road, New Dehli.

**Ishchi o'quv dasturi Buxoro davlat universiteti
Kengashining qarori bilan tasdiqlangan.
(2024-yil 27- dekabrda 5-sonli bayonnoma)**

KIRISH

Dastur O‘zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentabrda tasdiqlangan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 3 dekabrda “Iqtidorli yoshlarni saralab olish tizimi va akademik litseylar faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4910-sonli Qarori, Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentabrda “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-sonli hamda 2022 yil 1 iyundagi “Akademik litseylar rahbar va pedagog xodimlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi 296-sonli Qarorlari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi “2022 – 2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi” to‘g‘risidagi PF-60-sonli hamda 2023 yil 8 maydagi “Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini amalga oshirish bo‘yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-67-sonli Farmonlarida belgilangan ustuvor yo‘nalishlar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo‘lib, u zamonaviy talablar asosida malaka oshirish jarayonlarining mazmunini takomillashtirish hamda akademik litseylar rahbar va pedagog kadrlarining kasbiy kompetentligini muntazam oshirib borishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular orqali akademik litseylarda faoliyat olib borayotgan rahbar va pedagog xodimlarning ta’limda O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy tuzumining asosiy prinsiplarini, fuqarolarning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlari, jamiyat va shaxs o‘rtasidagi munosabatlarini, jamiyatning iqtisodiy asoslarini, respublikamizning ma’muriy-hududiy va davlat tuzilishini, saylov tizimi, davlat hokimiyati, oliy va mahalliy organlarining tuzilishi, vakolatlari va jamiyatning asosiy yo‘nalishlarini muntazam takomillashtirish bilan bog‘liq bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lishlari ta’minlanadi.

Modulning maqsad va vazifalari.

Modulning maqsadi: akademik litseylar pedagog xodimlari malakasini oshirish kursining maqsadi pedagog kadrlarining huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini muntazam yuksaltirish, yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini mukammal o‘zlashtirish, uni hayotga keng targ‘ib-tashviqot qilish, yangi tahrirdagi Konstitutsiyaning moddama-modda ilmiy-amaliy sharhini xalqchil va sodda tilda tushuntirish, shuningdek, yangi tahrirdagi Konstitutsiya asosida yangi o‘quv dasturlari, darsliklar va boshqa qo‘llanmalarni tayyorlash bo‘yicha ilmiy-metodik chora-tadbirlarni muvofiqlashtirish.

Modulning vazifalari:

- barcha ta’lim turlari va bosqichlaridagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini o‘rganish bo‘yicha o‘quv rejalari va ta’lim dasturlarini yangi tahrirdagi Konstitutsiya norma va qoidalariga moslashtirish;

- o'quvchi va talabalarga, yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda, yangi tahrirdagi Konstitutsiyani o'rgatish bo'yicha zamonaviy metodika asosida darsliklar, o'quv qo'llanmalari va maxsus adabiyotlarni yaratish;
- Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining jamiyatdagi o'rni va ahamiyatini o'rganish;
- Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining ma'no-mazmuni hamda mohiyatini o'rganish;
- O'zbekistonda adolatli fuqarolik jamiyatini shakllantirish;
- O'zbekiston Respublikasida demokratik huquqiy davlatni barpo etish;
- akademik litseylar pedagog xodimlarining huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini muntazam yuksaltirishdan iborat.

Modul bo'yicha tinglovchilarning bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

“Ta’limdagi islohotlar va sohaga doir me’yoriy-huquqiy hujjatlar”
modulini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida:

Tinglovchi:

- O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy tuzumining asosiy prinsiplari;
- fuqarolarning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlari;
- jamiyat va shaxs o'rtasidagi munosabatlari;
- jamiyatning iqtisodiy asoslari;
- O'zbekiston Respublikasi ma'muriy-hududiy va davlat tuzilishi;
- O'zbekiston Respublikasi saylov tizimi;
- O'zbekiston Respublikasi davlat hokimiyati, oliy va mahalliy organlarining tuzilishi va vakolatlari haqida ***bilishi*** kerak.

Tinglovchi:

- kompetensiyalarga asoslangan ta'lim (competence-based learning) modelidan samarali foydalanish;
- ta'limni insonparvarlashtirish asosida kasbiy malakalarni uzluksiz rivojlantirish;
- raqamli va bulut texnologiyalari asosida o'qituvchilarni hamkorlikda ishlashini tashkil etish;
- seminar mashg'ulotlarini o'tkazishning zamonaviy usullarini qo'llash;
- o'quv materiallarini yaratish modellaridan keng foydalanish;
- loyiha ishlarini tashkillashtirish va baholash ***ko'nikmalariga*** ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- kasbiy-pedagogik ta'lim mazmunini individuallashtirish;

- pedagogik mahoratni namoyish etishda ilg'or tajribalardan foydalanish;
- kasbiy va kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishga doir metod va texnologiyalarni to'g'ri tanlash;
- kasbiy kompetentlik sifatlari va pedagogik mahorat elementlarini o'zlashtirish;
- pedagogda kasbiy kompetentlik sifatlarini shakllantirish;
- kreativ yondashuv asosida ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mazmunini shakllantirish;
- zamonaviy o'quv materiallarini (Sillabus, O'UM, keyslar banki, assessmentlar bazasi, loyiha ishlari va boshq.) yaratish texnologiyalaridan samarali foydalanish;
- ta'limda innovatsion va raqamli texnologiyalardan foydalanish;
- ma'ruza mashg'ulotlarini o'tkazishning innovatsion usullarini qo'llash;
- pedagogik dizayn asoslaridan kasbiy faoliyatda samarali foydalanish;
- kasbiy kompetentlik, pedagogik mahoratga doir xorijiy va mahalliy tajribalarni umumlashtirish;
- muloqot shaklidagi interaktiv ma'ruzalar o'tkazish *malakalariga* ega bo'lishi zarur.

Tinglovchi:

- pedagogda kasbiy kompetentlik sifatlarini rivojlantirish;
- pedagogik muloqotni samarali tashkil etish;
- kasbiy-pedagogik faoliyat samaradorligini ta'minlovchi kreativ pedagogika asoslarini egallash;
- kreativ yondashuvdan o'quv manbalari, o'quv kontentini samarali yaratishning muhim omili sifatida foydalanish;
- ta'limda ilg'or xorijiy tajribalarning qiyosiy tahlilini amalga oshirish;
- pedagogik dizayn va zamonaviy o'quv kontentlarini yaratish;
- pedagogik mahorat, kompetentlik va kreativlikdan kasbiy faoliyatda keng foydalanish kabi *kompetensiyalariga* ega bo'lishi lozim.

O'QUV MODULI BO'YICHA SOATLAR TAQSIMOTI

№	Modul mavzulari	Tinglovchining o‘quv yuklamasi, soat					
		Hammasi	Auditoriya o‘quv yuklamasi				Mustaqil ta’lim
			Jami	jumladan			
				Nazariy	Amaliy mashg‘ulot	Ko‘chma mashg‘ulot	
1.	O‘rta maxsus ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan so‘nggi islohotlar.	2	2	2	-	-	-
2.	Ta’lim tashkilotlarida huquqbuzarliklarning oldini olish va tarbiyaviy muhitni mustahkamlash.	2	2	2		-	-
3.	Inklyuziv ta’limning nazariy asoslari va huquqiy kafolatlari.	2	2		2	-	-
JAMI:		6	6	4	2	-	-

NAZARIY MASHG'ULOTLAR MAZMUNI

1-mavzu: O'rta maxsus ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan so'nggi islohotlar. (2 soat)

Xalqaro tajribalar. Pedagog xodimlarga malaka toifasi hamda ustamalar berish tartiblari. Pedagog xodimlardan talab qilinadigan o'quv-me'yoriy hujjatlar.

2-masvzu: Ta'lim tashkilotlarida huquqbuzarliklarning oldini olish va tarbiyaviy muhitni mustahkamlash. (2 soat)

BMTning "Bola huquqlari to'g'risida"gi Konvensiyasi va O'zbekiston tajribasi. Bolalarga nisbatan zo'ravonlik tushunchasi va turlari. Zo'ravonlikni aniqlash, psixologik yordam ko'rsatish, profilaktik suhbatlar. Bolalar huquqini himoya qilish, o'quvchilar xavfsizligini ta'minlash. Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish.

AMALIY MASHG'ULOTLAR MAZMUNI

1-mashg'ulot: Inklyuziv ta'limning nazariy asoslari va huquqiy kafolatlari. (2 soat)

Inklyuziv ta'lim konsepsiyasi, modellari va strategiyalari. Turfa xil ta'lim oluvchilarni qo'llab-quvvatlashni shakli, metodi va vositalari. Inklyuziv ta'limda pedagogning rolini kuchaytirish yo'llari.

Modulni tashkil etish va o'tkazish bo'yicha tavsiyalar

Mazkur modul ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar shaklida olib boriladi.

Kursni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy metodlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi nazarda tutilgan:

- ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezentatsion va elektron-didaktik texnologiyalardan;
- o'tkaziladigan amaliy mashg'ulotlarda texnik vositalardan, ekspress-so'rovlar, test so'rovlari, aqliy hujum, guruhli fikrlash, kichik guruhlar bilan ishlash, kollokvium o'tkazish, va boshqa interaktiv ta'lim usullarini qo'llash nazarda tutiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

I. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston.– T.: "O'zbekiston" NMIU, 2021. - 464 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. «Oliy Majlisga Murojaatnomasi hamda O'zbekiston yoshlari forumida so'zlagan nutqidan iqtiboslar». – T.: "Tasvir", 2021. - 52 bet.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: 2021. - 458 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2023. - 536 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin, obod va farovon mamlakatni - Yangi O'zbekistonni barchamiz birgalikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2023. - 368 b.
6. Mirziyoyev Sh.M. Xalqchil islohotlar xalqimiz manfaatlariga xizmat qiladi. 7-jild. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2023. - 392 b.
7. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2024. -344 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-sonli Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni.

4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktabrdagi “Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-6097-sonli Farmoni.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 22-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoni.

6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi “O‘zbekiston - 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-son Farmoni.

7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 13-oktabrdagi “Alohida ta’lim ehtiyojlari bo‘lgan bolalarga ta’lim-tarbiya berish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-4860-sonli Qarori.

8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 3-dekabrdagi “Iqtidorli yoshlarni saralab olish tizimi va akademik litseylar faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-4910-son Qarori.

9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 14-oktyabrdagi “Sun’iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida” PQ-358-son Qarori.

10. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 1-iyundagi “Akademik liseylar rahbar va pedagog xodimlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida” 296-son Qarori.

11. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 29-noyabrdagi “Sun’iy intellekt texnologiyalarini qo‘llab-quvvatlash uchun maxsus rejim tashkil etish va uning faoliyatini yo‘lga qo‘yish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida” gi 717-son Qarori.

12. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 10-iyuldagi “2025-2026-yillarda sun’iy intellekt texnologiyalari sohasida ustuvor loyihalarni amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 425-son Qarori.

13. BMT. Inson huquqlari umumjahon Deklaratsiyasi. 1948.

14. BMT. Bolalar huquqlari to‘g‘risidagi Konvensiya.1989.

III. Maxsus adabiyotlar

1. Abduraxmonov R.M. Pedagogik texnologiyalar va raqamli ta’lim muhitlari. – T.: Fan va texnologiya, 2021. – 200 b.

2. Muminova L.R, Nazarova D.A. Inklyuziv va maxsus ta’lim atamalarining izohli lug‘ati. – T., 2021.

3. Nazarova D.A, Mamarajabova Z.N. Maxsus pedagogika (Surdopedagogika). -T.: Innovatsiya-ziyo, 2020.

4. Nazarova D.A. Inklyuziv madaniyatini shakllantirishda ta’lim klasteri sub’yektlarining o‘rni. //Scientific aspects and trends in the field of scientific research. International scientific online conference.

5. Odilqoriyev X.T., I.T.Tulteyev va boshq. Davlat va huquq nazariyasi. Darslik. — Toshkent.: “Sharq”, 2009. - 568 b.

6. H. Odilqoriyev, N. Azizov, X. Madirimov. Davlat va huquq tarixi. Darslik. – T.: O‘zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi, 2012. - 345 b.

7. Saydullayev Sh. Davlat va huquq nazariyasi. Darslik. – Toshkent. “Yuridik adabiyotlar publish”. 2021. -246 bet.
8. Najimov M.K. Huquqiy ong va huquqi madaniyat. – Toshkent. TDYuU, 2018. - 66 b.
9. Javliyev N.B. Huquqning mohiyati: an’naviy va zamonaviy nazariyalar. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent.: TDYuI, 2010. - 96 b.

IV. Internet saytlar

1. <http://natlib.uz>
2. <http://yedu.uz>
3. <http://lex.uz>
4. <http://lib.bimm.uz>
5. <http://ziyonet.uz>
6. <http://natlib.uz>